

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 121/2015
Пзп 2/2015
15.12.2015. година
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судије: Бранка Станића, као председника већа, судије Браниславе Апостоловић и судије Гордане Ајншпилер – Поповић, као чланова већа, у правној ствари тужиоца Ј.М. из К. ..., кога заступа М.О., адвокат из Н.С., против тужене Агенција за приватизацију Републике Србије из Београда, улица Теразије број 23, коју у ревизијском поступку заступа адвокат В.М. из Б., ради стицања без основа, вредност предмета спора 20.545.000,00 динара, одлучујући о ревизији тужене и одлучујући о захтеву за преиспитивање правноснажне пресуде, који је поднело Републичко јавно тужилаштво, изјављени против пресуде Привредног апелационог суда Пж број 2883/14 од 14.01.2015. године, донео је у седници већа одржаној дана 15.12.2015. године следећу

ПРЕСУДУ

1) УСВАЈА СЕ ревизија тужене и **ПРЕИНАЧУЈЕ** пресуда Привредног апелационог суда Пж број 2883/14 од 14.01.2015. године, тако што се пресуђује:

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужиоца М.Ј. из К. и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Привредног суда у Београду П бр.9443/13 од 28.01.2014. године.

2) ОДБИЈА СЕ захтев за преиспитивање правноснажне пресуде Привредног апелационог суда Пж број 2883/14 од 14.01.2015. године, као неоснован.

3) ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац М.Ј. из К. да туженој Агенцији за приватизацију Републике Србије из Београда, исплати трошкове ревизијског поступка у износу од 1.836.625,00 динара, у року од осам дана од дана пријема пресуде.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Београду П број 9443/13 од 28.01.2014. године, одбијен је тужбени захтев тужиоца Ј.М., којим је тражио да суд обавезе тужену Агенцију за приватизацију да исплати тужиоцу износ од 20.545.000,00 динара са каматом по стопи прописаној Законом о висини стопе затезне камате

почев од 02.07.2008. године па до исплате, као неоснован. Тужилац је обавезан да туженој на име парничног трошка исплати износ од 176.162,00 динара, у року од осам дана од дана пријема пресуде.

Пресудом Привредног апелационог суда Пж број 2883/14 од 14.01.2015. године, преиначена је пресуда Привредног суда у Београду П 9443/13 од 28.01.2014. године и пресуђено тако што је обавезан тужени да плати тужиоцу износ од 20.545.000,00 динара, са законском затезном каматом од 02.07.2008. године па до исплате у року од осам дана од дана пријема пресуде. Тужена је обавезана да тужиоцу накнади и трошкове првостепеног поступка у износу од 380.000,00 динара и трошкове другостепеног поступка у износу од 273.000,00 динара, у року од осам дана од дана пријема пресуде.

Против пресуде Привредног апелационог суда Пж број 2883/14 од 14.01.2015. године, тужена Агенција за приватизацију је благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права.

Против наведене пресуде Привредног апелационог суда Пж број 2883/14 од 14.01.2015. године, Републичко јавно тужилаштво на основу члана 26. став 2. Закона о јавном тужилаштву и члана 421. став 1. и 3. Закона о парничном поступку, поднело је захтев за преиспитивање правноснажне пресуде, због тога што је другостепеном пресудом повређен закон на штету јавног интереса из члана 421. став 2. Закона о парничном поступку.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у границама прописаним одредбом члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11... 55/14) који се у конкретном случају примењује на основу члана 23. Закона о изменама и допунама Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр.55/14) и одлучио да је ревизија туженог основана, а да је захтев за преиспитивање правноснажне пресуде, неоснован.

Побијана пресуда није захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју се у ревизијском поступку пази по службеној дужности а ревизијом се не указује на постојање других апсолутно битних повреда одредаба парничног поступка које могу бити ревизијски разлог у смислу члана 407. Закона о парничном поступку.

Према утврђеном чињеничном стању између тужиоца и тужене је дана године, закључен Уговор о продаји друштвеног капитала методом јавне аукције, који је оверен код Првог основног суда у Београду под Ов бр.П.303/07. Предмет продаје по овом уговору је 70 % друштвеног капитала субјекта приватизације А.-с. д.п. ...Ј. из Ш., на аукцији која је одржана године. Тужилац се као купац обавезао да купопродајну цену плати у шест једнаких годишњих рата и да инвестира у субјект приватизације. Ради обезбеђења извршења обавеза из уговора, тужилац је предао туженој банкарску гаранцију. Предметни уговор између странака је раскинут због неиспуњења уговорених обавеза од стране тужиоца и реализована је банкарска гаранција. Спорно је међу странкама када је уговор раскинут и да ли је банкарска гаранција реализована пре или после раскида уговора, од чега зависи одлука по тужбеном захтеву.

Становиште првостепеног и другостепеног суда у погледу датума раскида уговора а самим тим и права на повраћај износа из наплаћене банкарске гаранције је различито.

Првостепени суд је оценом изведених доказа утврдио да је предметни уговор раскинут дана 11.06.2008. године након обавештења туженог од 10.06.2008. године које је тужилац примио 11.06.2008. године. Банкарска гаранција је предата на наплату банци 10.06.2008. године, дакле пре раскида уговора. Према мишљењу првостепеног суда у тој ситуацији, тужилац нема право на повраћај износа наплаћеног предметном банкарском гаранцијом, јер је иста предата на наплату пре раскида уговора, зато што је тужилац био у доцњи са извршењем уговорених обавеза инвестирања у субјект приватизације и уплате друге рате купопродајне цене.

Међутим, становиште другостепеног суда изражено у побијаној пресуди је сасвим другачије. Другостепени суд сматра да је до раскида уговора дошло још 24.05.2008. године по достављању обавештења туженог од 24.04.2008. године и остављања накнадног рока тужиоца од 30 дана за испуњење уговорене обавезе. Другостепени суд закључује, да је уговор раскинут истеком 30-тог дана од дана обавештења, а то је 24.05.2008. године, тако да банкарска гаранција која је предата на наплату 10.06.2008. године, предата је после раскида уговора. Другостепени суд налази да тужена није могла по раскиду уговора реализовати банкарску гаранцију која је дата као средство обезбеђења извршења обавеза инвестирања, а како је то учинила, у том случају се неосновано обогатила наплативши износ чији се повраћај тражи тужбом.

Према оцени Врховног касационог суда, становиште другостепеног суда, се не може прихватити као правилно, јер је засновано на погрешној примени материјалног права и то погрешној примени одредаба Закона о облигационим односима и Закона о приватизацији.

Начин раскида предметног уговора регулисан је пре свега одредбама Уговора о продаји друштвеног капитала у члану 7. тачка 2. којим је регулисано да агенција писмено обавештава купца да је уговор раскинут. Тужена агенција је раскинула уговор на начин како је то и регулисано уговором, доставом обавештења о раскиду уговора које је датирано са 10.06.2008. године а то обавештење је тужилац примио 11.06.2008. године. Ове чињенице нису биле спорне међу странкама.

Врховни касациони суд сматра да је Привредни апелациони суд погрешно применио одредбе члана 126. став 2. и 3. у вези са чланом 125. став 1. Закона о облигационим односима, као и одредбе члана 41. став 1. Закона о приватизацији, (Сл. гласник РС бр. 38/2001....119/2012) када је закључио да у ситуацијама кад се купцу капитала достави обавештење којим се оставља накнадни рок за испуњење уговорених обавеза, а то је у конкретном случају био рок од 30 дана, да се уговор сматра раскинутим протеком остављеног накнадног рока од 30 дана па би у конкретном случају последњи дан био 24.05.2008. године, који другостепени суд сматра као датум кад је уговор и раскинут.

Према стању у списима предмета, тужена Агенција је најпре дана 03.04.2008. године, упутила тужиоцу обавештење о остављању накнадног рока за испуњење уговорених обавеза, којим се тужилац обавештава да није извршио уговорене обавезе, те да му се оставља накнадни рок од 15 дана од пријема обавештења, за испуњење уговорених обавеза, а у случају да у том року уговорену обавезу не изврши, сматраће се да је уговор раскинут у складу са чланом 41а Закона о приватизацији.

Након тога, тужена Агенција поново обавештава тужиоца дописом од 22.04.2008. године који је заведен код субјекта приватизације 24.04.2008. године да није испунио уговорене обавезе, те се поново оставља накнадни рок за испуњење уговорених обавеза. Тужена је и овим обавештењем позвала тужиоца да у накнадно остављеном року од 30 дана од дана пријема обавештења, достави доказе о извршењу инвестиционе обавезе и потврду предузећа овлашћеног за ревизију, с обзиром да је уговорени рок за достављање ових доказа истекао још 14.04.2008. године. И у овом обавештењу је наведено да ће се у случају непоступања по овом обавештењу сматрати да је уговор о продаји друштвеног капитала методом јавне аукције раскинут, те је обавештен тужилац да непоступање по обавештењу даје Агенцији за приватизацију право на наплату банкарске гаранције која је достављена на име обезбеђења извршења инвестиционе обавезе.

Агенција за приватизацију је законом овлашћена да врши контролу извршења уговорених обавеза, да у случајевима кад уговорене обавезе нису извршене у року, оставља накнадне рокове за извршење обавезе. Колико накнадних рокова Агенција може оставити купцу капитала, да испуни уговорену обавезу, тадашњим законом а ни подзаконским актима, то није било прописано, већ је све зависило од процене агенције. Тек нови Закон о приватизацији (Сл. гласник РС 83/14; 46/15) прописује у одредби члана 40. да се купцу могу оставити највише три узастопна накнадна рока за испуњење једне уговорене обавезе, ако се оцени да је купац у претходно остављеном накнадном року доставио доказе да је предузео активности у циљу извршења уговорне обавезе. Дакле у ситуацијама када агенција може више пута оставити накнадни рок купцу капитала за испуњење обавезе, сваки пут са упозорењима да ће се у случају непоступања по овом обавештењу сматрати да је уговор о продаји друштвеног капитала методом јавне аукције раскинут, у таквим случајевима се не може сматрати да је раскид уговора настао истеком последњег дана из обавештења о остављању накнадног рока, без обзира што је тако у садржини обавештења и назначено, јер се не зна да ли ће још бити накнадних рокова, већ је у таквим ситуацијама нужно да Агенција писмено изјави раскид уговора, како је у конкретном случају и уговорено у одредби 7. тачка 2. Уговора и тако учињено. Тужена Агенција је тек након истека накнадно остављених рокова, доставила обавештење о раскиду уговора, тужиоцу, због неиспуњења уговорених обавеза, који је у субјект приватизације примљен дана 11.06.2008. године, који дан се има узети као дан када је наступио раскид уговора.

У конкретној ситуацији, тужена је реализовала банкарску гаранцију дан пре раскида Уговора о продаји друштвеног капитала, предајом захтева за наплату 10.06.2008. године и наплатом која је извршена 01.07.2008. године, тако да је

захтев за наплату – реализацију банкарске гаранције, поднет за време важења уговора, а не након раскида уговора како је то погрешно закључио другостепени суд.

Следом изложеног, мишљење Врховног касационог суда је да је тужена раскинула Уговор о продаји друштвеног капитала од 14.03.2007 године, сагласно одредби члана 7. тачка 2. Уговора, достављањем обавештења тужиоцу дана 11.06.2008 године и да је банкарску гаранцију предала на наплату банци у року важности гаранције и пре раскида уговора, јер тужилац није извршио уговорене обавезе у субјекту приватизације. Како је уговор раскинут кривицом тужиоца он сагласно одредби члана 41а Закона о приватизацији (Сл. гласник РС бр. 38/2001....119/2012), губи право на повраћај плаћеног износа као и сва права и потраживања по основу тог уговора, па и право на повраћај износа који је наплаћен предметном гаранцијом.

Са наведених разлога, правилан је закључак првостепеног суда да тужилац неосновано тражи од тужене износ од 20.545.000,00 динара, са законском затезном каматом од 02.07.2008. године, јер се тужена није неосновано обогатила за утужени износ, те следом тога је погрешан закључак другостепеног суда изражен у побијаној пресуди, због чега је Врховни касациони суд на основу процесних овлашћења из члана 416. Закона о парничном поступку, побијану пресуду преиначио и одлучио као у ставу један изреке пресуде.

Одлучујући о захтеву за преиспитивање правноснажне пресуде, који је поднео Републички јавни тужилац, Врховни касациони суд је утврдио да у конкретном случају се ради о погрешној примени материјалног права од стране другостепеног суда, што је исправљено усвајањем ревизије туженог, тако да сада нема повреда закона на штету јавног интереса, због чега је применом одредбе члана 424. Закона о парничном поступку одбио захтев за преиспитивање правноснажне пресуде и одлучио као у ставу два изреке пресуде.

Тужена Агенција је успела у ревизијском поступку па јој припада право на накнаду трошкова и ревизијског поступка и то: за састав ревизије по АТ износ од 75.000,00 динара; за судску таксу на ревизију по ТТ у износу од 704.650,00 динара и судску таксу на одлуку по ревизији по ТТ у износу од 1.056.975,00 динара, што укупно чини досуђени износ од 1.836.625,00 динара, како је то одлучено у ставу три изреке пресуде.

**Председник већа-судија
Бранко Станић,с.р.**